

در شرایطی که گمانه‌زنی‌ها
محمدجواد ظریف را به
عنوان یکی از گزینه‌های
تأثیرگذار انتخابات ریاست

جمهوری مطرح می‌کردند؛ انتشار فایل
صوتی محرمانه گفت‌وگو با او، آن هم
از سوی یک شبکه فارسی زبان خارج از
کشور به جنجالی‌ترین خبر هفته‌های
اخیر تبدیل شد.

سخنان ظریف در این گفت‌وگو
مطالبی بود که اغلب در گفت‌وگوها
و موضعگیری‌های گذشته او با زبان
دیپلماتیک ویژه خود او مطرح شده
بود. با این حال آنچه شامگاه یکشنبه
اتفاق افتاد، بیش از هر چیز این سؤال را
در اذهان پدید آورد که چه کسانی و با
چه اهدافی گفت‌وگویی را که به عنوان
یک پروژه تاریخ شفاهی انجام شده و
بنا نبوده دست‌کم تا پایان عمر دولت
بازتاب پیدا کند نه فقط منتشر که در
اختیار رسانه‌های معاند خارج از کشور
گذاشته‌اند.

به هر روی انتشار این مصاحبه بازتاب‌ها
و تحلیل‌های مختلفی را به دنبال
داشته است. برخی آن را بهانه‌ای برای
حمله جدی‌تر به ظریف و برجام قرار
دادند و بعضی هم چگونگی و چرایی
انتشار این فایل برایشان واجد اهمیت
بیشتری بود. بعضی هم سخنان
ظریف را دارای نکته جدید و نکته‌ای
در فضای سیاسی ایران ندانستند با این
توضیح که وزیر خارجه برخی مسائل را
صریح‌تر گفته چرا که بنا بر انتشار آن
نبوده است. بعضی هم تبعات برخی
موافزایی‌ها برای کشور را برجسته
کرده و البته که برخی نیز فعلاً سکوت
کرده‌اند.

وزارت امور خارجه اما بلافاصله پس
از انتشار بخشی از گفت‌وگو که با
هدف القای وجود تضاد میان ظریف
و فرمانده شهید نیروی قدس سپاه
پاسداران تقطیع شده بود، با تأکید بر
اینکه «دوستی دیرینه و قرابت‌های
محمدجواد ظریف با شهید سردار
سلیمانی بر کسی پوشیده نیست»،
اعلام کرد که «فایل تقطیع شده از
این گفت‌وگوی هفت ساعته به هیچ
وجه منعکس کننده میزان احترام،
تعاریف مفصل و تقدیرهایی که ایشان
در ادامه گفت‌وگو به تفصیل از تدبیر،
خرد، رشادت و نقش منحصر بفرد
سردار سلیمانی در توفیقات منطقه‌ای
جمهوری اسلامی ایران دارند، نیست.»
سعید خطیب‌زاده، سخنگوی وزارت
امور خارجه امروز هم در خلال نشست
خبری در این باره با این توضیح که
«گفت‌وگوی انجام شده یک گفت‌وگوی
معمول و محرمانه در دولت بود» و
«رئیس جمهوری برای انتقال سوابق و

فایل صوتی محرمانه محمد جواد ظریف منتشر شد

ناگفته‌ها و ناگفتنی‌ها

■ ناگفته‌های ظریف از رابطه مسکو - تهران

رئیس دستگاه دیپلماسی کشورمان سپس
با بیان اینکه «ایرادات بسیاری دارم اما در
موضوع سند نویسی و سند خوانی کسی
نمی‌تواند به من ایراد بگیرد» به سابقه
۴۰ ساله خود در دیپلماسی اشاره کرد و
به ناگفته‌هایی از مذاکرات برجام و روابط
روسیه با کشورمان پرداخت و گفت:
«روس‌ها فکر نمی‌کردند برجام به نتیجه
برسد. در مذاکرات هسته‌ای گفتیم نطنز
را برای بوشهر می‌خواهیم و امریکایی‌ها
پذیرفتند غنی‌سازی براساس نیازهای
ایران باشد... وقتی با امریکایی‌ها توافق
کردیم روسیه اعلام کرد که سوخت
بوشهر را مادام‌العمر می‌دهیم و این
ضربه اول بود. اعلام کردیم نمی‌خواهیم
همیشه متکی به خارج باشیم روسیه
ضربه دوم را زد و تأکید شد اجازه
نمی‌دهد ایران از سوخت خودش برای
بوشهر استفاده کند ولایسنس نمی‌دهد.»
ظریف در اشاره به سیاست مسکو
در قبال تهران با بیان اینکه «من از
طرفداران رابطه ایران با روسیه و چین
هستم و هردو کشور مهم هستند اما
معتقدم رابطه با کشورها با چشم
باز باشد»، افزود: «وقتی روس‌ها
فهمیدند برجام دارد به نتیجه می‌رسد،
پیشنهادات جدید دادند. ما با واژه
اسنپ‌بک به متنی رسیده بودیم. اما
متنی به ما رسید که روسیه و فرانسه آن
را توافق کردند. من متن را دیدم و گفتم
این متن بسیار خطرناک است و بر
اساس این متن باید هر ۶ ماه از شورای

شدم. در جنگ تحمیلی مردم بردند
یا موشک‌ها؟ ما نقطه قوت‌مان را
فراموش کردیم. ما در مشروعیت
مردمی و حضور مردم قدرت داریم و
ایده و استقلال و حمایت مردمی به ما
قدرت می‌دهد.»
او در ادامه رهبر معظم انقلاب را از
قوی‌ترین دیپلمات‌های کشور توصیف
کرد و افزود: «رهبر انقلاب به من
نقدهایی داشتند و اخیراً با خانم امانپور
گفت‌وگو کردم و عده‌ای گفتند که
ظریف گفته ایران و امریکا باید باهم
تعهدات‌شان را انجام دهند. در صورتی
که من این را نگفتم. بعد از توضیحات
من حضرت آقا فرمودند توضیحات
مفید بود.»

در مذاکرات افغانستان
در سال ۲۰۰۱ با امریکا،
اگر سردار سلیمانی نبود
من دستاوردی نداشتم.
در سال ۲۰۰۳ درباره
عراق نیز اگر اطلاعات
سردار سلیمانی نبود من
هیچ دستاوردی نداشتم
و رهبر انقلاب دست
من و سردار سلیمانی
را برای هماهنگی در
دست هم گذاشت

حکام برای ادامه برجام رأی بگیریم.»
وزیر امور خارجه کشورمان در بخش
دیگری از این گفت‌وگو به رابطه
خودش و سردار سلیمانی و در واقع
رابطه میان دستگاه دیپلماسی کشور
و واقعیت‌هایی که در میدان منطقه
وجود دارد پرداخت. او در این باره
گفت: «من و سردار سلیمانی الزاماً
هم‌نظر نبودیم اما احساس می‌کردیم
باید هماهنگ باشیم و این کار را
می‌کردیم و به جرأت می‌گویم من
دیپلماسی را بیشتر برای میدان هزینه
کردم تا میدان برای دیپلماسی هزینه
شده باشد.» ظریف افزود: «تقریباً در
طول کار من هیچ زمانی نتوانستم به
فرمانده میدان بگویم این کار را بکن که
به آن نیاز دارم اما تقریباً هر بار که برای
مذاکره رفتم شهید سلیمانی بود که
می‌گفت می‌خواهم این نکته را بگیری
و بخواهی. من می‌رفتم برای موفقیت
کار میدانی مذاکره می‌کردم.»

او در ادامه با تأکید بر اینکه معتقد
است «دستاوردهای جنگ باید در
صحنه دیپلماسی نقد شود»، گفت:
«اینکه گفتم میدان هزینه دیپلماسی
شود یعنی اقدامی کنید که دیپلمات‌ها
بتوانند از آن استفاده کنند. اگر در میدان
جنگ اقدامی کردیم برای رفع تحریم
یا از اقدامی خودداری کردیم برای
کاهش تحریم‌ها می‌توانستیم بگوییم
از میدان برای دیپلماسی هزینه کردیم
و هیچ‌وقت این کار را نکردیم.»
ظریف سپس شهادت سردار سلیمانی
را از حیث عمق و اهمیت با نابودی
یک شهر در جریان جنگ همسنگ
دانست و افزود: «درباره منطقه باید
انصاف را رعایت کنیم. در مذاکرات
افغانستان در سال ۲۰۰۱ با امریکا، اگر
سردار سلیمانی نبود من دستاوردی
نداشتم. در سال ۲۰۰۳ درباره عراق نیز
اگر اطلاعات سردار سلیمانی نبود من
هیچ دستاوردی نداشتم و رهبر انقلاب
دست من و سردار سلیمانی را برای
هماهنگی در دست هم گذاشت.»

او در ادامه با یادآوری تمایل سردار
سلیمانی به پایان سریع جنگ در یمن،
ادامه داد: «سلیمانی جنگ طلب نبود.
سلیمانی از من خواست زودتر این
موضوع تمام شود. می‌دانستم جنگ
را آقا بزرگ سعودی‌ها می‌تواند تمام
کند و وقت باارزشی برای این کار باکری
گذاشتم. به امیرعبداللهیان گفتم و او
سریع مصاحبه کرد که بزودی در یمن
آتش‌بس اتفاق می‌افتد. به اندونزی
رسیدم و سعودی‌ها گفتند جنگ یمن
تمام نشده است. کری گفت محمد بن
سلمان زیرش زده است. فردای آن روز
اوباما مصاحبه کرد که ایران مسئول
ادامه جنگ است.»